

ИСТОРИЧЕСКИ ПРЕГЛЕД НА ОФИЦИАЛНИТЕ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ В БЪЛГАРИЯ

МАКСИМАЛНА ДОГОВОРНА ЛИХВА

Определяна на основата на правителствено разпореждане

от 01.07.1951 | 5.50

Определена с Разпореждане № 1238 на МС от 25 юни 1951 г. (обн., Изв., бр. 52 от 29 юни 1951 г., изм. ДВ, бр. 6 от 1991 г., отм. ДВ, бр. 33 от 1994 г.).

С Постановление № 5 на МС от 18 януари 1991 г. за лихвите по депозитите, влоговете и кредитите на населението и фирмите (обн., ДВ, бр. 6 от 22 януари 1991 г., изм. ДВ, бр. 18 от 1991 г., изм. ДВ, бр. 71 от 1991 г., изм. ДВ, бр. 89 от 1991 г.) се изменя Разпореждане № 1238 и считано от 1 февруари 1991 г. определеният с Разпореждането максимален размер на договорната лихва отпада.

ЗАКОННА ЛИХВА

Определяна на основата на правителствени разпореждане и постановления

Законът за задълженията и договорите (в сила от 1 януари 1951 г.) предвижда размерът на законната лихва да бъде определян от Министерския съвет. При неизпълнение на парично задължение длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата.

от 01.07.1951 | 6.00

Определена с Разпореждане № 1238 на МС от 25 юни 1951 г. (обн. Изв., бр. 52 от 29 юни 1951 г., изм. ДВ, бр. 6 от 1991 г., отм. ДВ, бр. 33 от 1994 г.).

от 01.02.1991 **ОЛП+надбавка**

С Постановление № 5 на МС от 18 януари 1991 г. за лихвите по депозитите, влоговете и кредитите на населението и фирмите (обн. ДВ, бр. 6 от 22 януари 1991 г., изм. ДВ, бр. 18 от 1991 г., изм. ДВ, бр. 71 от 1991 г., изм. ДВ, бр. 89 от 1991 г.) се изменя Разпореждане № 1238 на МС от 1951 г. и считано от 1 февруари 1991 г., размерът на законната лихва е равен на основния лихвен процент, увеличен с 3 пункта.

С Постановление № 72 на МС от 8 април 1994 г. за определяне на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута (обн., ДВ, бр. 33 от 19 април 1994 г., изм. и доп. ДВ, бр. 74 от 1995 г., бр. 15 от 2000 г.) е отменено Разпореждане № 1238 на МС и от 1 септември 1994 г. годишният размер на законната лихва за просрочени задължения се определя, както следва: в левове - като равен на основния лихвен процент на Българската народна банка за периода плюс 10 пункта; в конвертируема валута - като равен на тримесечния Либор за съответната валута плюс 10 пункта.

С допълнение на Постановление № 72 (обн. ДВ, бр. 74 от 22 август 1995 г.), в сила 3 дни след 22.08.1995 г., за заварените към 01.09.1994 г. просрочени задължения в конвертируема валута годишният размер на законната лихва е равен на лихвата по годишния депозит на обслужващата банка на длъжника за съответния вид конвертируема валута, в която се води задължението.

С допълнение на Постановление № 72 (обн. ДВ, бр. 15 от 22 февруари 2000 г.), в сила 3 дни след 22.02.2000 г., се определя дневен размер на законната лихва за просрочени задължения 1/360 част от годишния ѝ размер.

С Постановление № 100 на МС от 29 май 2012 г. за определяне размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута (обн. ДВ, бр. 42 от 5 юни 2012 г.) се отменя Постановление № 72 на МС и от 1 юли 2012 г. годишният размер на законната лихва за просрочени задължения се определя, както следва: в левове – като равен на основния лихвен процент на Българската народна банка, в сила от 1 януари, съответно от 1 юли, на текущата година плюс 10 процента; в евро – като равен на лихвения процент, прилаган от Европейската централна банка по основните операции по рефинансиране, в сила от 1 януари, съответно от 1 юли, на текущата година плюс 10 процента; в други валути – като равен на едномесечния Либор за съответния вид валута, в сила от 1 януари, съответно от 1 юли, на текущата година плюс 10 процента, а за валути, за които не се котира Либор, равен на лихвения процент, определян за задълженията в евро.

Дневният размер на законната лихва за просрочени задължения се определя като равен на 1/360 част от годишния ѝ размер.

Лихвените проценти в сила от 1 януари на текущата година са приложими за първото полугодие на съответната година, а лихвените проценти в сила от 1 юли са приложими за второто полугодие.

С Постановление № 426 на МС от 18 декември 2014 г. за определяне размера на законната лихва по просрочени парични задължения (обн. ДВ, бр. 106 от 23 декември 2014 г.) се отменя Постановление № 100 на МС от 2012 г., и от 1 януари 2015 г. годишният размер на законната лихва за просрочени парични задължения се определя в размер на основния лихвен процент на Българската народна банка в сила от 1 януари, съответно от 1 юли, на текущата година плюс 10 процентни пункта.

Дневният размер на законната лихва за просрочени парични задължения се определя като равен на 1/360 част от годишния ѝ размер.

Лихвеният процент в сила от 1 януари на текущата година е приложим за първото полугодие на съответната година, а лихвеният процент в сила от 1 юли е приложим за второто полугодие.

ОСНОВЕН ЛИХВЕН ПРОЦЕНТ

Определян на основата на правителствени постановления

от 01.07.1988 | **4.50**

Съгласно Правилника за банките, приет с Постановление № 33 на МС от 3 юни 1987 г. (обн. ДВ, бр. 46 от 16 юни 1987 г., изм. ДВ, бр. 68 от 1988 г., отм. ДВ, бр. 42 от 1989 г.) Българската народна банка разработва и предлага за утвърждаване от Министерския съвет принципите на лихвената политика, минималния и максималния размер на основния лихвен процент и другите лихвени равнища.

С Постановление № 64 на МС от 18 декември 1987 г. за приемане на нормативни актове и нормативи за стопанската дейност (обн. ДВ., бр. 3 от 12 януари 1988 г.) Министерският съвет утвърждава минимален и максимален размер на основния лихвен процент съответно 3 на сто и 7 на сто. Наредба № 2 за лихвите на Министерство на икономиката и планирането и на БНБ от 1 юни 1988 г. (обн. ДВ, бр. 45 от 14 юни 1988 г., изм. ДВ, бр. 24 от 1989 г., отм. ДВ, бр. 7 от 1991 г.) предвижда конкретният размер на основния лихвен процент да се определя от Управителния съвет на БНБ в рамките на минималния и максималния му размер, утвърдени от Министерския съвет. Размерът на основния лихвен процент, определен с решение на Управителния съвет на БНБ от 24 юни 1988 г., е 4.5 на сто считано от 01.07.1988 г.

от 26.01.1991 | **15.00**

Постановление № 5 на МС от 18 януари 1991 г. за лихвите по депозитите, влоговете и кредитите на населението и фирмите (обн. ДВ, бр. 6 от 22 януари 1991 г. изм. ДВ, бр. 18 от 1991 г., изм. ДВ, бр. 71 от 1991 г., изм. ДВ, бр. 89 от 1991 г.) дефинира основния лихвен процент като лихвен процент по кредитите в левове за рефинансиране на търговските банки от Българската народна банка и определя размер на ОЛП 15 на сто.

Определян самостоятелно от БНБ

от 07.02.1991 | **45.00**

С параграф 2 от преходните и заключителни разпоредби на Постановление № 5 на МС от 18 януари 1991 г. се изменя Правилника за банките (обн. ДВ, бр. 42 от 1989 г. изм. ДВ, бр. 34 и 48 от 1990 г., изм. ДВ, бр. 6 от 1991 г.), като е дадено право на Българската народна банка да определя основния лихвен процент и другите лихвени равнища.

Размерът на основния лихвен процент, определен с решение на Управителния съвет на БНБ от 4 февруари 1991 г., е 45 на сто, считано от 7 февруари 1991 г.

В последствие размерът на основния лихвен процент е променян многократно ([Основен лихвен процент търсене по период](#)).

Забележка:

След приемането на новия Закон за Българската народна банка (обн. ДВ. бр. 46 от 10 юни 1997 г.) Българската народна банка обявява основния лихвен процент за съответния период съгласно определена от Управителния съвет методика и го обнародва в "Държавен вестник".